

VIII. TASHQI IQTISODIY ALOQALAR

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o‘shishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo‘yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko‘proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo‘ladi.

Viloyatda bu borada so‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan eksportni rag‘batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta‘minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, 2023-yil yanvar-sentabr oylarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) **1 981,74** mln. AQSH dollariga yetdi va 2022-yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan **262,3** mln. AQSH dollariga, yoki **15,3 %** ga ko‘paydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI (yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)



Tashqi savdo aylanmasi

2023-y. **1 981,7** **+15,3 %**

(2022-y. **1 719,3**)



Saldo

2023-y. – **1 011,3** (2022 y. - **795,1**)



Eksport

2023-y. **485,2** **+ 5,0 %**

(2022-y. **462,1**)



Tovarlar: **456,4**



Xizmatlar: **28,8**



Import

2023-y. **1 496,5** **+19,0%**

(2022-y. **1 257,2**)



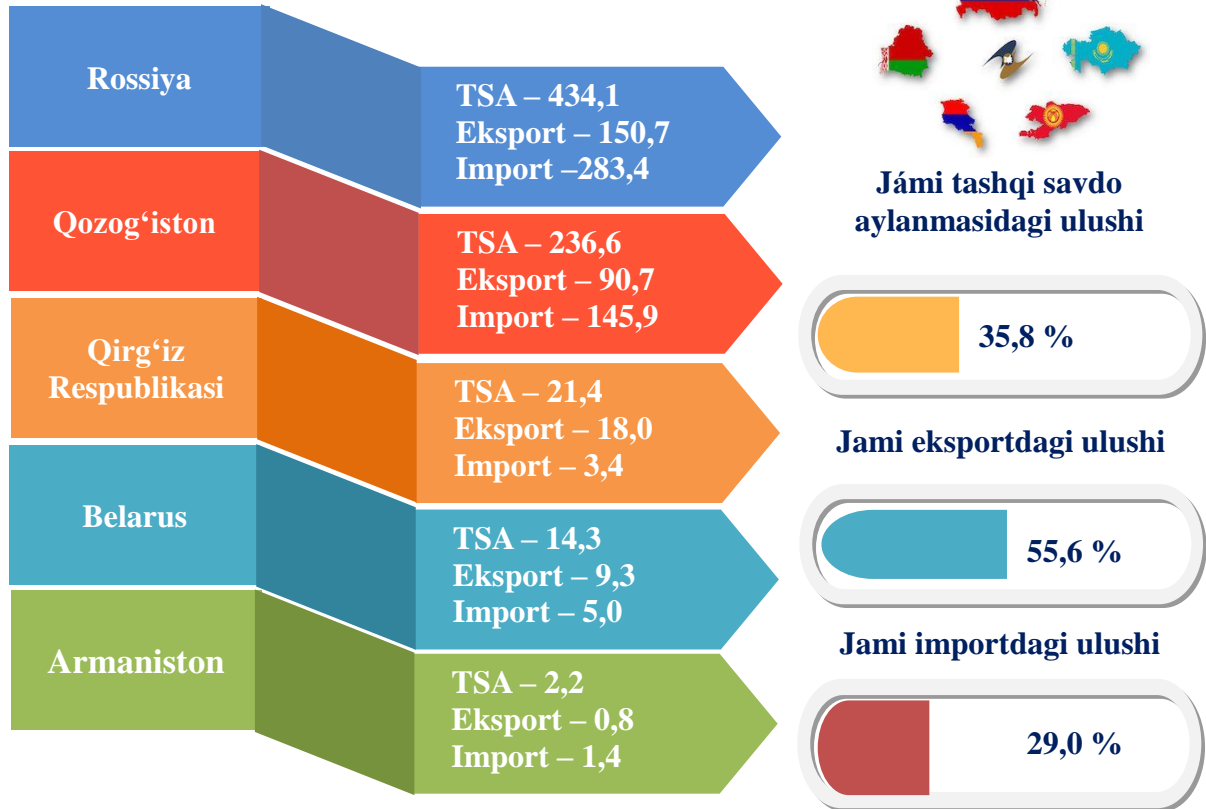
Tovarlar: **1 494,0**



Xizmatlar: **2,5**

SAMARQAND VILOYATINING YEOIIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari, ulushi, % da)



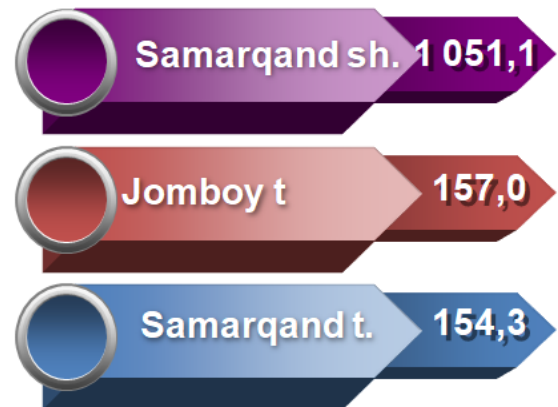
Samarqand viloyatiining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi **708,8** mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan eksport hajmi **269,6** mln. AQSH dollari, import hajmi esa **439,2** mln. AQSH dollariga yetdi.

Shuni takidlash lozimki, YEOIning a'zo davlatlari (Rossiya, Belarus, Qozog'iston, Armaniston va Qirg'iz Respublikasi) o'rtasida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

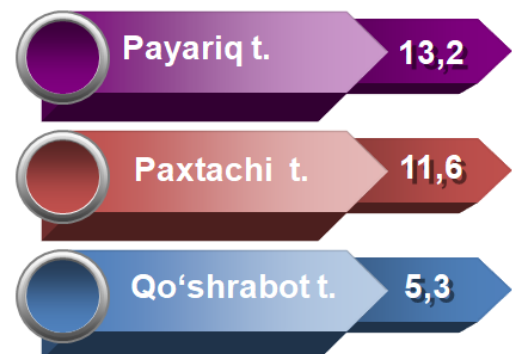
**SAMARQAND VILOYATINING TUMANLAR
KESIMIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2023-yil yanvar-sentabr)***

	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Samarqand viloyati	1 981,7	115,3	100,0
Samarqand shahri	1 051,1	118,4	53,0
Kattaqo'rg'on shahri	34,8	145,6	1,8
tumanlar:			
Oqdaryo	30,5	91,6	1,5
Bulung'ur	18,7	107,7	0,9
Jomboy	157,0	86,7	7,9
Ishtixon	17,5	73,8	0,9
Kattaqo'rg'on	134,9	6,3 m.	6,8
Qo'shrabot	5,3	77,2	0,3
Narpay	28,1	194,1	1,4
Payariq	13,2	120,3	0,7
Pastdarg'om	49,3	85,6	2,5
Paxtachi	11,6	70,0	0,6
Samarqand	154,3	111,5	7,8
Nurobod	21,0	154,0	1,1
Urgut	137,8	97,4	7,0
Toyloq	109,0	86,6	5,5

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari



Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari



Viloyat tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Samarqand shahri **53,0 %** ulush bilan **1 051,1** mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Qo'shrabot tumani **0,3 %** ulush bilan **5,3** mln. AQSH dollarini tashkil etdi



SAMARQAND VILOYATINING EKSPORTI

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o‘shishiga ko‘maklashadi va bu o‘z navbatida ma‘lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Viloyatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyorlarni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida eksportyorlar soni **567** taga va ular tomonidan **485,2** mln. AQSH dollari qiymatidagi (2022-yilning mos davriga nisbatan **5,0 %** ga kamaydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta‘minlandi.

XSST* BO‘YICHA EKSPORT TARKIBI

(2023-yil yanvar-sentabr, ulushi % da)

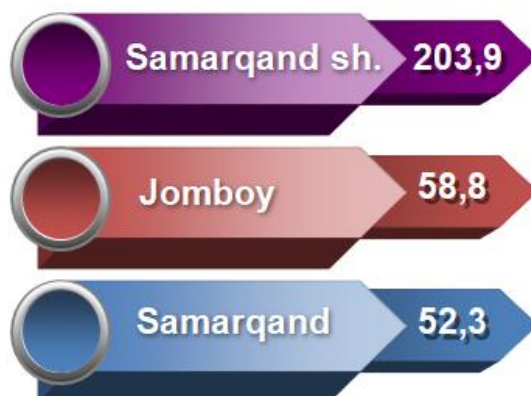


Samarqand viloyatida tovarlar tashqi savdosi statistik ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o‘rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o‘rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo‘yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

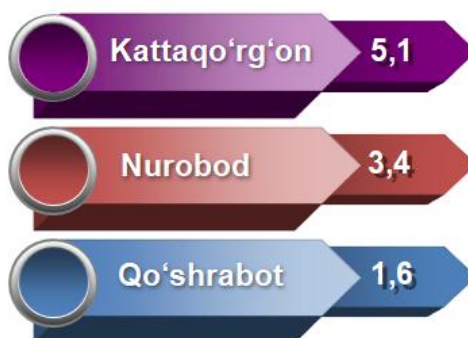
**SAMARQAND VILOYATINING HUDUDLAR
KESIMIDA EKSPORTI**
(2023-yil yanvar-sentabr)*

	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Samarqand viloyati	485,2	105,0	100,0
Samarqand shahri	203,9	112,8	42,0
Kattaqo'rg'on shahri	20,8	141,7	4,3
tumanlar:			
Oqdaryo	14,2	74,3	2,9
Bulung'ur	11,4	92,1	2,4
Jomboy	58,8	130,3	12,1
Ishtixon	12,6	78,4	2,6
Kattaqo'rg'on	5,1	47,2	1,1
Qo'shrabot	1,6	58,9	0,3
Narpay	15,5	156,4	3,2
Payariq	7,7	101,6	1,6
Pastdarg'om	11,2	83,1	2,3
Paxtachi	9,5	77,1	1,9
Samarqand	52,3	110,3	10,8
Nurobod	3,4	8,0 m.	0,7
Urgut	36,2	85,6	7,5
Toyloq	13,5	61,2	2,8

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari



Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari



Viloyat eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Samarqand shahri **42,0** % ulush bilan **203,9** mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Qo'shrabot tumani **0,3** % ulush bilan **1,6** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

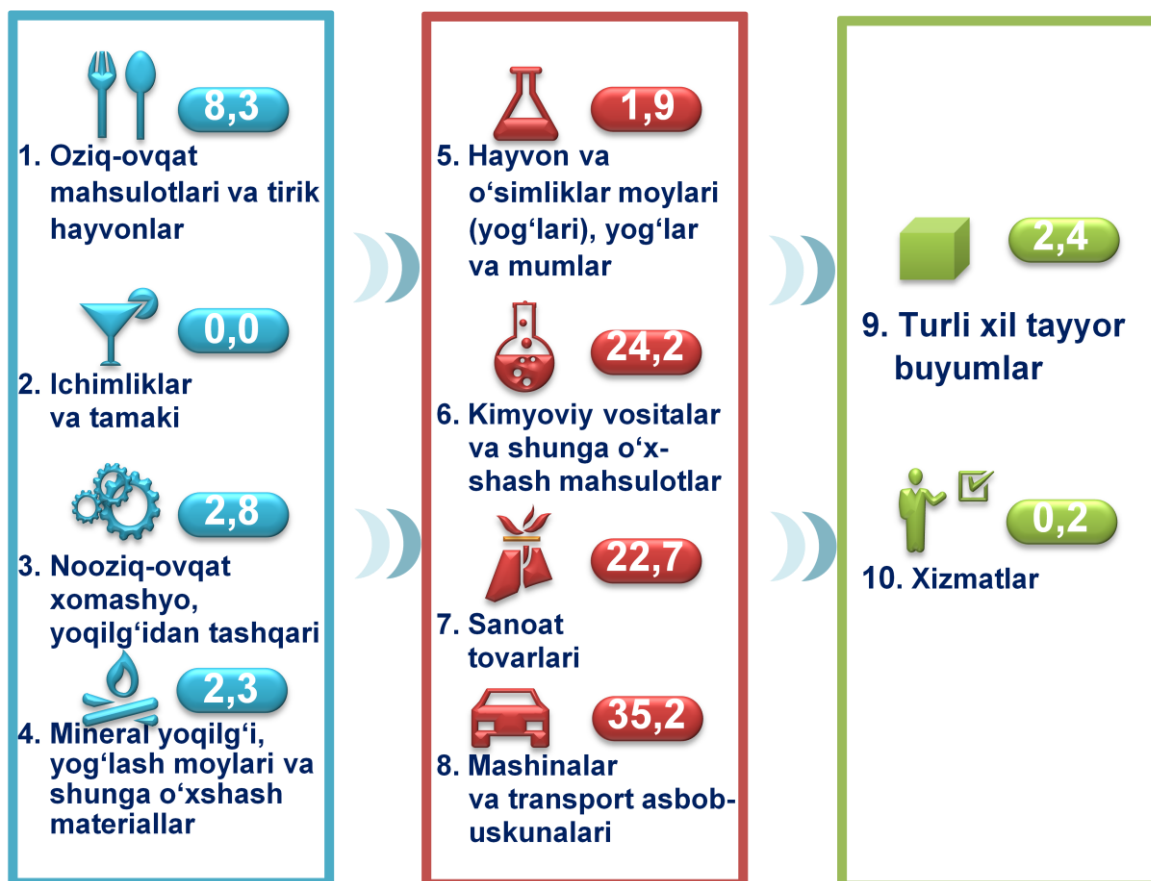


SAMARQAND VILOYATINING IMPORTI

2023-yilning yanvar-sentabr oylarida import hajmi **1 496,5** mln. AQSH dollarini va 2022-yilning mos davriga nisbatan **119,0** % ni tashkil etdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (**35,2** %), sanoat tovarlari (**22,7** %) hamda kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar (**24,3** %) hisobiga to'g'ri keldi.



XSST BO'YICHA IMPORT TARKIBI (2023-yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

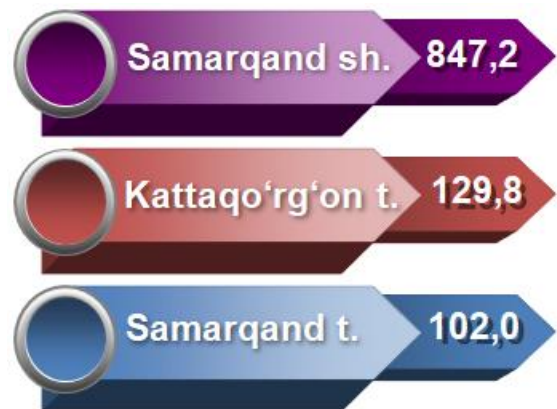


Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2023-yilning yanvar-sentabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan **238,6** mln. AQSH dollariga ko'paydi va **1 494,0** mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa **2,5** mln. AQSH dollariga yetdi.

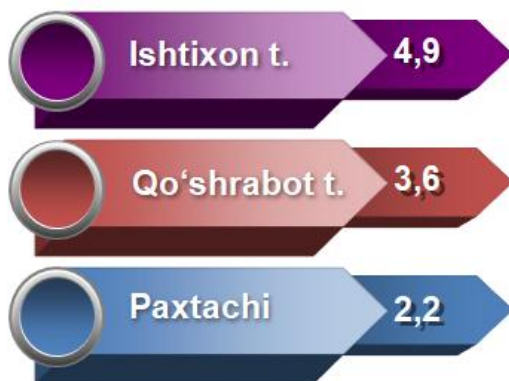
**SAMARQAND VILOYATINING TUMANLAR
KESIMIDA IMPORTI**
(2023-yil yanvar-sentabr)

	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Samarqand viloyati	1 496,5	119,0	100,0
Samarqand shahri	847,2	119,8	56,6
Kattaqo'rg'on shahri	14,1	151,8	0,9
tumanlar:			
Oqdaryo	16,3	115,1	1,1
Bulung'ur	7,2	147,5	0,5
Jomboy	98,1	72,2	6,6
Ishtixon	4,9	64,2	0,3
Kattaqo'rg'on	129,8	12,1 m.	8,7
Qo'shrabot	3,6	89,7	0,2
Narpay	12,6	2,8 m.	0,8
Payariq	5,5	162,7	0,4
Pastdarg'om	38,2	86,4	2,6
Paxtachi	2,2	50,0	0,2
Samarqand	102,0	112,1	6,8
Nurobod	17,7	133,5	1,2
Urgut	101,6	102,5	6,8
Toyloq	95,4	92,0	6,4

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari



Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari



Viloyat importi tarkibida eng yuqori ulushni Samarqand shahri **56,6** % ulush bilan **847,2** mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Paxtachi tumani **0,2** % ulush bilan **2,2** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.